

Mahepõllumajanduse seaduse ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Mahepõllumajanduse seaduse (edaspidi *MPõS*) muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) väljatöötamine on tingitud vajadusest viia seadus koosõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (edaspidi *EL mahepõllumajanduse määrus*). Määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Seoses Põllumajandusameti (edaspidi ka *PMA*) ja Veterinaar- ja Toiduameti (edaspidi ka *VTA*) baasil uue ameti, Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi ka *PTA*), loomisega alates 1. jaanuarist 2021, asendatakse tekstis PMA ja VTA PTA-ga, kes menetleb edaspidi mahepõllumajanduse valdkonnas tunnustamise taotlusi ning teostab riiklikku järelevalvet mahepõllumajanduse valdkonnas tegutseva isiku üle.

MPõS täiendatakse sättega, mille kohaselt väikeses koguses pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid müüv isik vabastatakse ettevõtte tunnustamise kohustusest. Nimetatud isikud peavad oma tegevusest PTA-d teavitama. Tegemist on EL mahepõllumajanduse määrusega antud võimalusega, mille kohaselt liikmesriigid võivad teatud tingimustel vabastada sertifikaadi omamise kohustusest ettevõtjad, kes müüvad väikeses koguses pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid, välja arvatud sööta, otse lõpptarbijale.

Selleks, et takistada mahepõllumajandusele viitavate märgiste pettuslikku kasutamist, muudetakse tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise aluseid ja suurendatakse rahatrahvi tavatoote teadva turustamise eest mahepõllumajandusele viitava märgistusega. Muudatuse kohaselt võib PTA ettevõtte tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada ka juhul, kui isik on toime pannud tõsise, korduva või jätkuva mahepõllumajanduse nõuete rikkumise Kehtiva seaduse kohaselt sai seda teha ainult korduva nõuete rikkumise puhul.

MPõSi täiendatakse sättega, mille kohaselt korraldab PTA lisaks mahepõllumajandusliku seemne ja seemnekartuli kohta andmete kogumisele ka mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimse paljundusmaterjali (edaspidi *paljundusmaterjal*), mahepõllumajanduslike loomade või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvormide kohta andmete kogumist. Andmete kogumise eesmärk on teabe saamine mahepõllumajanduslike sisendite turul kättesaadavuse kohta ja selle alusel loa andmine või sellest keeldumine tavatootmisest pärit taimse paljundusmaterjali kasutamiseks või loomade ettevõttesse toomiseks.

EL-i mahepõllumajanduse määrusest tuleneva uue võimalusena on lubatud turule viia mahepõllumajanduslikku heterogeenset paljundusmaterjali, mille näol on tegemist sordita taimse paljundusmaterjaliga, mis ei vasta sordi ühtlikkuse nõudele, seetõttu ei ole võimalik seda sertifitseerida seemne ja paljundusmaterjali valdkonna õigusaktide nõuete kohaselt. Enne sellise paljundusmaterjali turule viimist peab isik esitama PTA-le hindamiseks toimiku, mille sisu põhjal teeb PTA kindlaks mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali nõuetekohasuse.

Nõuetekohaseks tunnistatud mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali kannab PTA sordilehte.

Sellest tulenevalt täiendatakse taimede paljundamise ja sordikaitse seadust (edaspidi *TPSKS*) sättega, mille kohaselt võib lisaks sertifitseeritud seemnele ja paljundusmaterjalile toota, turustada ja importida ka mahepõllumajanduslikku heterogeenset paljundusmaterjali, mis on kantud sordilehte.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on ette valmistanud ja seletuskirja on koostanud maaeluministeeriumi taimetervise osakonna nõunikud Marika Ruberg (625 6537, marika.ruberg@agri.ee) ja Kristiina Digryte (625 6275; kristiina.digryte@agri.ee) ning sama osakonna peaspetsialist Karin Zereen (625 6533, karin.zereen@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283, mari-liis.kivipold@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165; leeni.kohal@agri.ee).

1.3. Märkused

Eelnõul on puutumus „Maaeluministeeriumi valitsemisala arengukava 2018–2021” (kinnitatud maaeluministri 7.08.2018 käskkirjaga nr 90)¹ meetmega 2.2.2 „Keskkonnasõbraliku põllumajandustootmise edendamine”, „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030” mõjuesmärkide saavutamise ja valdkondliku arengukavaga Eesti mahemajanduse tervikprogramm 2018–2021”.

Eelnõu on osaliselt seotud Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti Põllumajandus- ja Toiduametiks ümberkorraldamisega seonduva Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (EIS toimiku nr [20-0059](#)). Selles eelnõus on kavandatud muudatused seoses nende Maaeluministeeriumi valitsemisala asutuste ümberkorraldamisega, kuid kuna eelnõu kohaselt alustab Põllumajandus- ja Toiduamet tegevust 2021. aasta jaanuaris ning MPõSi muudatused seoses uue EL mahepõllumajanduse määrusega jõustuvad samuti 2021. aasta jaanuaris, on otstarbekam koondada kõik MPõSi muudatused käesolevasse eelnõusse.

Eelnõu on seotud EL-i õiguse rakendamisega.

Eelnõuga kavandatakse MPõS-i (RT I, ...) ja TPSKS-i (RT I, ...) muutmise².

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthälte enamus.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu peamine eesmärk on viia MPõS kooskõlla alates 1. jaanuarist 2021 kohaldatava EL-i mahepõllumajanduse määrusega, mille eesmärk on kõrvaldada Euroopa Liidu mahetootmise arengu takistused, tagada aus konkurents põllumajandustootjatele ja ettevõtjatele, tõsta tarbijate usaldust mahepõllumajanduslike toodete vastu ning viia õigusaktid kooskõlla Lissaboni lepinguga. Lõpptulemuseks peaksid olema lihtsamad normid, tõhusamad protsessid ning tarbija jaoks usaldusväärsed tooted.

¹ Kättesaadav veebis: <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/arengukavad/valitsemisala-arengukava-2018-2021-v2.pdf>.

² HÕNTE kohaselt tuleb seletuskirja selles osas märkida teave selle kohta, millist seaduse redaktsiooni muudetakse. Kuna käesoleva eelnõuga muudetakse mõlema seaduse tulevikus (eelduslikult käesoleva aasta maikuus) jõustuvaid redaktsioone, ei ole praeguses etapis võimalik asjakohaseid redaktsioone märkida, mistõttu on need hetkel jäetud märkimata ja lisatakse hiljem.

Eelnõu väljatöötamisele eelnes väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) koostamine ja kooskõlastamine eelnõude infosüsteemi EIS kaudu (EIS toimik nr 19-0807).

VTK-s analüüsiti EL-i mahepõllumajanduse määruse sätteid, mille kohaselt on liikmesriigile jäetud otsustusõigus nõuete rakendamise ulatuse määramisel, riigisiseste protseduuride sätestamisel või erandite kasutamisel.

EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaselt võivad liikmesriigid vabastada ettevõtte tunnustamise kohustusest ettevõtjad, kes müüvad väikeses koguses pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid otse lõpptarbijale ning kelle puhul on täidetud teatud EL-i mahepõllumajanduse määruses sätestatud tingimused. Kui liikmesriik otsustab vabastada väikeettevõtjad kohustusest omada sertifikaati, võib ta kehtestada rangemad piirmäärad, kui on eespool toodud tingimustes ette nähtud. Eelnõus rangemaid piirmäärasid ei kehtestata ning väikeses koguses pakendamata mahetooteid müüv isik vabastatakse ettevõtte tunnustamise kohustusest, kuid kehtestatakse kohustus on tegevusest teavitada.

EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaselt võtavad liikmesriigid meetmed ja kehtestavad karistused, et takistada mahepõllumajandusele viitavate märgiste pettuslikku kasutamist. Lisaks näeb ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 2017/625³ (edaspidi *ametliku kontrolli määrus*) ette, et selle määruse normide pettuse või eksitava tegevuse teel toime pandud rikkumise korral kohaldatakse rahalist karistust. Selleks, et takistada mahepõllumajandusele viitavate märgiste pettuslikku kasutamist, täiendatakse tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise aluseid ja suurendatakse rahatrahvi tavatoote teadva turustamise eest mahepõllumajandusele viitava märgistusega.

Võrreldes VTKga on eelnõust välja jäetud kaks VTKs käsitletud muudatust. Esimene neist seondub VTK punktis 8.7 kavandatud PMA ja VTA järelevalve valdkondades muudatuste tegemisega. VTK väljatöötamisele ja kooskõlastamisele järgneval ajal on välja töötatud PMA ja VTA PTA-ks ümberkorraldamisega seonduv Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (EIS toimiku nr [20-0059](#)). Selles eelnõus on kavandatud muudatused seoses nende Maaeluministeeriumi valitsemisala asutuste ümberkorraldamisega ning selle eelnõu kohaselt alustab PTA tegevust 2021. aasta jaanuaris, mil jõustuvad ka uue EL-i mahepõllumajanduse määrusega seotud muudatused. Seega hakkabki mahepõllumajanduse valdkonnas edaspidi järelevalvet teostama üks asutus ning langeb ära vajadus järelevalve valdkondi seaduse tasandil täpsustada.

Teine välja jäetud muudatus on samuti seotud VTK punktis 8.7 püstitatud probleemiga, mille ajendiks on olnud mahepõllumajandussektori poolt esitatud soov võimaldada PMA-l ja VTA-l osutada selliseid tasulisi teenuseid, mille käigus nad kontrolliksid erasektori organisatsioonide välja töötatud nõudeid, mille täitmise korral on võimalik kasutada vastavat märgist, mis annab toodetele lisandväärtust ja tõstab nende usaldusväärsust ning mille kaudu on võimalik saada turueelist või toodete eest kõrgemat hinda.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ELT L 095 07.04.2017, lk 1–142). Kättesaadav veebis: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1533648371351&uri=CELEX:02017R0625-20170407>

Eelnõu väljatöötamise käigus analüüsiti seda probleemi ja võimalikke lahendusi põhjalikumalt ja jõuti järeldusele, et see ei ole spetsiifiliselt mahepõllumajanduse valdkonda puudutav küsimus, vaid pigem on tegemist Eesti õigusruumi jaoks põhimõttelise küsimusega, kas ja mil moel võivad järelevalveasutused Eestis selliseid teenuseid tasu eest eraõiguslikele isikutele osutada. Seetõttu vajaks küsimus järelevalveasutuste nn omatulu teenimise toimingutest ja selle võimalikkusest lahendamist pigem täidesaatva riigivõimu asutuste üleüldist toimimist ja ülesandeid reguleerivas seaduses ning see muudatus vajaks eelnevat laiemapõhjalist diskussiooni. Seega ei ole selle küsimuse lahendamine ühes valdkonnaspetsiifilises seaduses kõige asjakohasem lahendusvariant ning kuna tegemist ei ole spetsiifiliselt mahepõllumajanduse valdkonna küsimusega ja see ei ole ka otseselt seotud EL õiguse ülevõtmisega, jäetakse muudatus käesolevast eelnõust välja.

VTK esitati kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile. Justiitsministeerium ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastasid väljatöötamiskavatsuse märkustega, mida on võetud arvesse eelnõu väljatöötamisel. Keskkonnaministeerium ja Rahandusministeerium ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude infosüsteemi EIS kirja väljatöötamiskavatsuse heakskiitmise või sellega põhjendatult mittenõustumise kohta ega taotlenud ka tähtaja pikendamist. Seega on VTK Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt loetud nimetatud ministeeriumite poolt kooskõlastatuks.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist, millest esimesega muudetakse MPõS-i, teisega TPSKS-i ja kolmandas paragrahvis sätestatakse seaduse jõustumine.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse MPõSi.

Eelnõu § 1 punktidega 1 ja 7 tehakse muudatused, mis on seotud Maaeluministeeriumi valitsemisalas olevate asutuste ümberkorraldamisega, mille käigus ühendatakse Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet Põllumajandus- ja Toiduametiks.

Eelnõu § 1 punktiga 2 asendatakse § 2 lõikes 2 viide nõukogu määrusele (EÜ) nr 834/2007 viitega uuele EL-i mahepõllumajanduse määrusele. Tegemist on tehnilise muudatusega, mis on seotud määruse (EÜ) nr 834/2007 kehtetuks tunnistamisega alates EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaldamisest 1. jaanuaril 2021. Tegemist ei ole sisulise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 3 asendatakse § 3 tekstis viide nõukogu määrusele (EÜ) nr 834/2007 viitega uuele EL-i mahepõllumajanduse määrusele. Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsev isik on ettevõtja, kelleks on füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab EL-i mahepõllumajanduse määruse täitmise eest igas tema kontrollitavas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis. Kuna mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsev isik on ka juriidiline isik, siis on selle mõistega hõlmatud ka artiklis 36 nimetatud ettevõtjate rühm. Artikli 36 kohaselt on ettevõtjate rühm juriidiline isik, mis koosneb geograafiliselt lähedal asuvatest ja oma tooteid ühiselt turustavatest väikeettevõtjatest, kes toodavad kas põllumajandus- või vesiviljelustooteid ning kes võivad lisaks tegeleda toidu või sööda töötlemise, ettevalmistamise või turuleviimisega. Rühma liikmete ettevõtte suurus võib olla kuni 5 hektarit, 0,5 hektarit kasvuhoone puhul või kuni 15 hektarit püsirohumaad ning kelle puhul on individuaalse sertifitseerimise kulu üle 2 % iga liikme käibest või mahepõllumajandusliku tootmise standardtoodangu väärtusest ja kelle mahepõllumajandusliku tootmise käive ei ületa 25 000 eurot aastas või kelle mahepõllumajandusliku tootmise standardtoodangu väärtus ei ületa 15 000 eurot aastas. Iga ettevõtjate rühm peab looma sisekontrollisüsteemi ja nimetama isiku, kes vastutab iga rühma liikme kontrollimise eest.

Ettevõtjate rühma sertifitseerimine on EL-i mahepõllumajanduse määruse kohane uus võimalus liikmesriikidele. Siiani on ettevõtjate rühmad levinud peamiselt kolmandates riikides, kus rühmadesse on koondunud näiteks väikesed kohvi-või banaanitootjad. Euroopa Komisjoni hinnangul ei ole ette näha ettevõtjate rühmade laialdast levimist liikmesriikides.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse seadust §-ga 4², mis käsitleb väikeses koguses pakendamata mahetooteid müüva isiku ettevõttest teavitamist.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikega 8 antakse liikmesriikidele õigus teatud tingimustel vabastada sertifikaadi omamise kohustusest väikeses koguses pakendamata mahetooteid müüvad ettevõtjad. Samas tuleb EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 38 lõike 1 punkti e kohaselt kontrollida ka sertifikaadi omamise kohustusest vabastatud ettevõtjate vabastamise aluste täitmist ja nende müüdavaid tooteid. Selleks, et PTA omaks ülevaadet, millised jaemüüjad turustavad väikeses koguses pakendamata mahetooteid ja saaks nende üle regulaarset järelevalvet teostada, on vajalik, et nad teavitavad PTA-d oma tegevusest.

Tegemist on erandiga, mis kehtib üksnes nendele ettevõtjatele, kes müüvad pakendamata mahepõllumajanduslike tooteid otse lõpptarbijale tingimusel, et nad ei tooda ega valmista ise selliseid tooteid ette, ei ladusta selliseid tooteid mujal, kui ainult müügikohas, ega impordi selliseid tooteid kolmandast riigist ning ei kasuta selliseks tegevuseks alltöövõtjana teist ettevõtjat ning pakendamata mahetooteid müük ei ületa 5000 kg aastas ja pakendamata mahepõllumajanduslike toodete müügi aastakäive ei ületa 20 000 eurot või sertifitseerimise võimalik kulu ettevõtjale on suurem kui 2 % ettevõtja müüdud pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest. Juhul, kui aasta jooksul selgub, et näiteks pakendamata mahetooteid müük ületab 5000 kg või muutuvad muud sertifikaadi omamise kohustusest vabastamist võimaldavad tingimused, peab isik esitama PTA-le ettevõtte tunnustamise taotluse.

Lõike 1 kohaselt esitab väikeses koguses pakendamata mahetooteid müüv isik enne tegevuse alustamist sellekohase teabe PTA-le koos järgmiste andmetega: isiku nimi, registri- või isikukood, isikukoodi puudumise korral sünniaeg, andmed tema elu- või asukoha ja tegevuskoha kohta ning tema kontaktandmed, isiku esindaja olemasolu korral tema nimi ja kontaktandmed. Sellise teavitamise puhul ei ole siiski tegemist majandustegevusteate esitamisega majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (edaspidi *MsüS*) tähenduses. Nimelt ei ole mahepõllumajanduslik tootmine *MsüSi* tähenduses eraldi majandustegevus, vaid tootmisviis. Majandustegevus, mille hulka mahepõllumajanduslik tootmine tootmisviisina kuulub, on põllumajandus. Teave esitatakse Maaeluministeeriumi kliendiportaali kaudu ning see on vajalik järelevalve kavandamiseks ja ülevaate saamiseks isikutest, kes turustavad väikeses koguses pakendamata mahetooteid.

Ettevõtja tegevus peab EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikes 8 nimetatud tingimustele (pakendamata mahetooteid müük ei ületa 5000 kg aastas ja pakendamata mahepõllumajanduslike toodete müügi aastakäive ei ületa 20 000 eurot või sertifitseerimise võimalik kulu ettevõtjale on suurem kui 2 % ettevõtja müüdud pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest) vastama terve aasta jooksul. Seetõttu ei nõuta isikult koos väikeses koguses pakendamata mahetooteid müügiga tegutsemise kohta teabe esitamisega täpsemaid andmeid käibe kohta, näiteks eelmise aasta majandusaasta aruande andmetele tuginedes. Isiku tegevus peab sertifikaadi omamise kohustusest vabastamist võimaldavatele tingimustele vastama terve aasta jooksul ning seda kontrollitakse jooksvalt. Andmete esitamine mineviku olukorra kohta ei täida seda eesmärki. Samuti ei oleks tegevusega alles alustavatel ettevõtjatel üldse võimalik selliseid andmeid esitada, kuna neil puudub varasem tegevus. Seega on põhjendatud kohustada ettevõtjaid esitama teave sellise tegevusega tegelemise kohta ning regulaarse järelevalve teostamise käigus kontrollida tegevuse nõuetekohasust majandusaasta aruande ja raamatupidamisdokumentide andmete alusel.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 38 lõike 1 punkti e kohaselt tuleb kontrollida ka sertifikaadi omamise kohustusest vabastatud ettevõtjate vabastamise aluste täitmist ja nende müüdavaid tooteid. Seega peavad ettevõtjad ka edaspidi pidama arvestust pakendamata mahetoodete turustamise kohta, et tõestada piirmäärade täitmist. Ettevõtjaid tuleb jätkuvalt kontrollida, aga EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 38 lõike 3 kohaselt ei pea kohapealset füüsilist kontrolli tegema igal aastal.

Tarbija usaldusel mahetoodete vastu on oluline roll mahetoodete turu arengus. Pakendamata toodete turustamise korral on risk tarbija eksitamiseks suurem kui pakendatud toodete puhul. Regulaarne järelevalve aitab tagada tarbija usalduse ka pakendamata mahetoodete vastu. Selleks, et PTA-l oleks ülevaade jaemüüjate kohta, kes turustavad pakendamata mahetooted ja oleks võimalik nende üle regulaarselt järelevalvet teostada, on vajalik et nad teavitavad oma tegevusest PTAd.

Lõike 2 kohaselt esitab väikeses koguses pakendamata mahetooted müüv isik, kes soovib lõpetada mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemise, PTA-le sellekohase teabe 30 tööpäeva jooksul tegevuse lõpetamisest arvates. Teabe esitamiseks ei pea PTA-le täiendavalt esitama sellekohast kirjalikku loobumise avaldust, vaid ka selle teabe saab esitada Maaeluministeeriumi kliendiportaali kaudu. PTA teavitamine on vajalik järelevalve kavandamiseks ja ülevaate saamiseks isikutest, kes on lõpetanud väikeses koguses pakendamata mahetoodete turustamise.

Isik peab ka ise jooksvalt jälgima, kas tema tegevus vastab EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikes 8 nimetatud tingimustele. Niipea, kui mõni kohustuslikest tingimustest ei ole enam täidetud, peab isik taotlema oma ettevõtte tunnustamist mahepõllumajanduse valdkonnas. Samamoodi peab isik toimima ka näiteks siis, kui ta soovib oma tegevust laiendada ja hakata tegelema muude mahepõllumajanduse valdkonna tegevustega, mille puhul on nõutav ettevõtte mahepõllumajanduslik tunnustatus.

Lõike 3 kohaselt kantakse andmed väikeses koguses pakendamata mahetooted müüva isiku kohta mahepõllumajanduse registrisse. EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõike 6 kohaselt peavad liikmesriigid haldama ajakohastatud loetelusid, kuhu on kantud oma tegevusest teatanud ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade nimed ja aadressid, ning avalikustama kõnealuste andmete täieliku loetelu koos teabega nende ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade sertifikaatide ehk tunnustamise otsuste kehtivuse kohta. Kuna ka sertifikaadi omamise ehk tunnustamise kohustusest vabastatud isikud peavad oma tegevusest teavitama EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõike 1 kohaselt, siis peavad ka andmed nende kohta olema avalikustatud. Seetõttu tuleb andmed nende kohta kanda mahepõllumajanduse registrisse, mille andmed, välja arvatud ärisaladust sisaldavad andmed ja juurdepääsupiiranguga isikuandmed, on avalikud.

Hetkeseisuga on mahepõllumajanduse registrisse kantud 36 pakendamata toodete jaemüügiga tegelevat ettevõtjat, aga osad neist tegelevad lisaks ka mahetoodete ettevalmistamisega, mistõttu nendele § 5 lõikes 2 sätestatud erandit rakendada ei saa. Peamiselt turustatakse puuvilja, köögivilja, kartulit, pähkleid, seemneid, aga tegeletakse ka liha turustamisega. Kõigi mahepõllumajanduse registrisse kantud pakendamata mahetoodete turustajate tegevus ei jää ka EL-i mahepõllumajanduse määruse piirmäärade sisse, sest nad turustavad pakendamata mahetooted aastas rohkem kui 5000 kg või enama kui 20 000 euro eest. Sertifitseerimise kulu on pakendamata toote turustamisega tegelevatele isikutele riigilõivuseaduse kohaselt 40 eurot aastas, mis kindlasti ei ole suurem kui 2% ettevõtja müüdüd pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest. Seega hakkab erand puudutama väga väikest hulka ettevõtjaid.

EL-i mahepõllumajanduse määrus annab liikmesriikidele võimaluse kehtestada ka rangemad piirmäärad, kui 5000 kg pakendamata mahetooted aastas või aastakäive 20 000 eurot. Kuna Eestis on mahepõllumajanduse registrisse kantud ainult 36 pakendamata mahetooted turustavat

ettevõtjat ning neist paljude tegevus ületab EL-i mahepõllumajanduse määruuses sätestatud piirmäärad, ei ole otstarbekas rangemaid piirmäärasid kehtestada.

Eelnõu § 1 punktiga 5 asendatakse § 5 lõikes 1 viide nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 28 lõikele 1 viitega EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõikele 1. Tegemist on tehnilise muudatusega, mis on seotud määruse (EÜ) nr 834/2007 kehtetuks tunnistamisega alates EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaldamisest 1. jaanuaril 2021.

Eelnõu § 1 punktiga 6 muudetakse § 5 lõiget 2 ning vabastatakse väikeses koguses pakendamata mahetooteid müüvad isikud EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikes 8 sätestatud tingimuste täitmise korral ettevõtte tunnustamise kohustusest.

Kehtiva seaduse § 5 lõike 2 kohaselt ei pea üksnes müügipakendis tooteid otse lõpptarbijale või kasutajale müüva isiku ettevõtte olema tunnustatud tingimusel, et ta ei tooda, valmista ette ega ladusta mahepõllumajanduslikke tooteid teisiti kui ainult seoses müügipunktiga, või ei impordi asjaomaseid tooteid kolmandatest riikidest ega ole sellist tegevust kolmandast isikust alltöövõtjale üle andnud. Pakendamata toodete jaemüügiga tegeleva isiku ettevõtte peab olema kehtiva seaduse kohaselt tunnustatud. Tegemist on komisjoni määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 28 lõike 2 kohase erandi osalise rakendamisega, sest pakendamata kauba müügiga tegelemisel võivad mahepõllumajanduslikud tooted seguneda tavatoodetega ning selle vältimiseks on vajalik rakendada täiendavaid ettevaatusabinõusid ja kontrollimiseks regulaarset järelevalvet.

Uue EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõikega 2 vabastatakse teavitamise ja sertifikaadi omamise kohustusest kõik ettevõtjad, kes müüvad müügipakendis mahepõllumajanduslikke tooteid otse lõpptarbijale või -kasutajale, tingimusel, et nad ei tooda ega valmista ise selliseid tooteid ette, ei ladusta selliseid tooteid mujal, kui ainult müügikohas, ega impordi selliseid tooteid kolmandast riigist ning ei kasuta selliseks tegevuseks alltöövõtjana teist ettevõtjat. Kehtiva seaduse § 5 lõige 2 sisuliselt kordab seda sätet. Kuna vastavasisuline vabastus on sätestatud EL-i otsekohaldavas määruuses, ei korrata seda seaduses üle.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikega 8 antakse liikmesriikidele õigus vabastada sertifikaadi omamise kohustusest ettevõtjad, kes müüvad pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid, välja arvatud sööta, otse lõpptarbijale, tingimusel, et asjaomased ettevõtjad ei tooda ega valmista ise selliseid tooteid ette, ei ladusta selliseid tooteid mujal, kui ainult müügikohas, ega impordi selliseid tooteid kolmandast riigist ning ei kasuta selliseks tegevuseks alltöövõtjana teist ettevõtjat. Pakendamata mahetoodete müük ei tohi ületada 5000 kg aastas ning nende müügi aastakäive ei või olla suurem kui 20 000 eurot või sertifitseerimise võimalik kulu ettevõtjale on suurem kui 2 % ettevõtja müüdnud pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest. Liikmesriik võib kehtestada ka rangemad piirmäärad. Eestis on mahepõllumajanduse registrisse kantud ainult 36 pakendamata mahetooteid turustavat ettevõtjat ning paljud neist turustavad pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid EL-i mahepõllumajanduse määruuses sätestatud piirmääradest rohkem, seega ei ole otstarbekas kehtestada rangemaid piirmäärasid kui artikli 35 lõikes 8 ette nähtud. Seetõttu vabastatakse § 5 lõike 2 muudatuse kohaselt väikeses koguses pakendamata mahetooteid müüv isik ettevõtte tunnustamise kohustusest, kasutades liikmesriikidele antud kaalutusvõimalust.

Eelnõu § 1 punktiga 8 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 6 tekst, mis käsitleb esmakordse tunnustamise taotlemist. Isik esitab ettevõtte esmakordse tunnustamise taotluse PTA-le ja tasub riigilõivu, kui ta soovib tegeleda EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõikes 1 nimetatud tegevusega. EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõike 1 kohaselt peavad ettevõtjad ja ettevõtjate rühmad, kes toodavad, valmistavad ette, turustavad või ladustavad mahepõllumajanduslikke või üleminekuaja tooteid, impordivad selliseid tooteid kolmandast riigist või ekspordivad selliseid tooteid kolmandasse riiki või viivad selliseid tooteid turule, enne toote turule viimist mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena või enne üleminekuagega

teatama oma tegevusest selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kus nende tegevus toimub ja kus nende ettevõtte suhtes rakendatakse kontrollisüsteemi.

Tooted, mida on võimalik mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena turule viia, peavad olema EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 2 lõikes 1 toodud määruse kohaldamisalas. Selles sättes nimetatud tooted on EL-i toimimise lepingu I lisas loetletud põllumajandustooted, sh vesiviljelustooted ja mesindussaadused ja nendest toodetest saadud tooted. Toodete hulka kuuluvad elusloomad või töötlemata põllumajandustooted, sh seemned ja muu taimne paljundusmaterjal, töödeldud põllumajandustooted, mis on ette nähtud toiduna kasutamiseks ning sööt. Uue EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaldamisala on võrreldes nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 kohaldamisalaga laiem. Lisaks EL-i toimimise lepingu I lisas loetletud põllumajandustoodetele on määruse kohaldamisalas ka muud määruse I lisas loetletud põllumajandusega tihedalt seotud tooted nagu näiteks vill, puuvill, humalavõrsed, toornahad, pärm, mesilasvaha jms.

Paragrahvist jäetakse välja töötlemata ja töödeldud põllumajandustoote mõisted MPõS-i tähenduses. Kehtiva seaduse § 6 lõigetes 3 ja 4 sätestatud mõisted erinevad EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 3 punktides 71 ja 72 toodud töötlemata ja töödeldud toodete mõistetest, kus viidatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktidele n ja o. EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaselt on töötlemata tooted töötlemata toidud, sealhulgas jaotatud, irrutatud, raiutud, viilutatud, konditustatud, hakitud, nülitud, peenestatud, lõigatud, puhastatud, trimmitud, kooritud, jahvatatud, jahutatud, külmutatud, sügavkülmutatud või sulatatud ning töödeldud tooted on töötlemata toodete töötlemise tulemusena saadavad toiduained. Nimetatud tooted võivad sisaldada koostisosi, mis on vajalikud nende valmistamiseks või spetsiifiliste omaduste tekitamiseks. Töötlemine on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punkti m kohaselt mis tahes algset toodet oluliselt muutev tegevus, sealhulgas kuumutamine, suitsutamine, soolamine, laagerdamine, kuivatamine, marineerimine, ekstraheerimine, ekstrudeerimine või nende protsesside kombinatsioon.

Töötlemata ja töödeldud toodete terminid võeti MPõS-s kasutusele eesmärgiga eristada PMA ja VTA järelevalve valdkondi, aga kuna alates 1. jaanuarist 2021 hakkab järelevalvet teostama üks asutus, kelleks on PTA, ei ole valdkondade eristamine enam vajalik. Neid mõisteid tähistavate terminite erinevus võrreldes EL-i määrustes kasutatud terminitega on tekitanud segadust teabe esitamisel Euroopa komisjonile ja Eurostat-le. Euroopa komisjonile ja Eurostat-le tuleb esitada töötlejate arv, töötlejate juures läbiviidud kontrollide ja võetud proovide arv ning töödeldud toodangu kogus, mis erinevad mahepõllumajanduse registrisse kantud andmetest kasutatud mõistete ja neid tähistavate terminite erinevuse tõttu. Seetõttu on otstarbekas kasutada edaspidi ainult EL-i mahepõllumajanduse määruse termineid.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 7 lõiked 1– 2¹, mis käsitlevad tunnustamise otsust, selle otsuse tegemise ja tunnustamisest keeldumise otsuse tegemise tähtaegu.

Lõike 1 kohaselt tehakse esmane kontroll ettevõttes juhul, kui isik taotleb ettevõtte tunnustamist EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõike 7 punktides a, b ja c nimetatud kategooriasse kuuluva toote tootmiseks, taotluse esitamise tähtpäevast alates 60 tööpäeva jooksul ja otsus ettevõtte tunnustamise kohta või põhjendatud otsus tunnustamisest keeldumise kohta tehakse esmase kontrolli tegemisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõike 7 punktides a, b ja c nimetatud kategooriasse kuuluva toote tootmisega tegelemiseks taotluse esitanud isikute puhul on tegemist isikutega, kes soovivad hakata tegelema mahepõllumajanduslike töötlemata taimede ja taimsete saaduste, sh seemne ja muu taimse paljundusmaterjali, loomade ja töötlemata loomakasvatussaaduste ning vetikate ja töötlemata vesiviljelustoodete tootmisega. Tegemist ei ole sisulise muudatusega, kuna

ka kehtiva seaduse kohaselt tehakse elusloomade või töötlemata põllumajandustoodete, sh vesiviljelustoodete tootmisega tegeleda sooviva isiku ettevõttes esmane kontroll taotluse esitamise tähtpäevast alates 60 tööpäeva jooksul ja otsus ettevõtte tunnustamise kohta või põhjendatud otsus tunnustamisest keeldumise kohta tehakse esmase kontrolli tegemisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

Lõike 2 kohaselt tehakse otsus lõikes 1 nimetatata kategooriasse kuuluva toote tootmisega tegelemiseks taotluse esitanud isiku ettevõtte tunnustamise kohta või põhjendatud otsus tunnustamisest keeldumise kohta taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul. Tegemist ei ole sisulise muudatusega, sest ka kehtiva seaduse kohaselt tehakse üldjuhul otsus ettevõtte tunnustamise kohta või tunnustamisest keeldumise kohta taotluse saamisest 30 tööpäeva jooksul.

Paragrahv 7 lõike 2¹ muudatuse kohaselt on tunnustamise otsus EL-i mahepõllumajanduse määruse 35 lõike 1 kohane sertifikaat. Muudatusega asendatakse viide nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 29 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 XII lisa kohasele tõendavale dokumendile viitega EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõike 1 kohasele sertifikaadile. Tegemist ei ole sisulise muudatusega.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõike 1 kohaselt annavad pädevad asutused, kontrolliasutused või kontrollorganid sertifikaadi igale ettevõtjale või ettevõtjate rühmale, kes on oma tegevusest teatanud ja kes järgib EL-i mahepõllumajanduse määruse nõudeid. Sertifikaat väljastatakse võimalusel alati elektrooniliselt, see võimaldab identifitseerida vähemalt ettevõtja või ettevõtjate rühma, sisaldab rühma liikmete nimekirja, asjaomase sertifikaadiga hõlmatud toodete kategooriat ja sertifikaadi kehtivusaega. Sertifikaat antakse välja EL-i mahepõllumajanduse määruse VI lisas toodud näidise kohaselt ning sellega kinnitatakse, et sertifikaadil nimetatud tegevus on kooskõlas EL-i mahepõllumajanduse määrusega. Sertifikaat on ametliku kontrolli määruse artikli 86 lõike 1 punkti a kohane ametliku kontrolli tulemusel välja antav ametlik sertifikaat.

Eelnõu § 1 punktiga 10 jäetakse § 7 lõikest 3 välja tekstiosa „Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud”. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 11 asendatakse § 9 lõike 1 punktis 4 viide komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 I või II lisale ja nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 9 lõikele 1 viitega EL mahepõllumajanduse määruse artikli 24 lõike 1 punktile a või b ning artikli 11 lõikele 1. Tegemist on tehnilise muudatusega, mis on seotud määruse (EÜ) nr 834/2007 kehtetuks tunnistamisega ja uue EL mahepõllumajanduse määruse kohaldamisega alates 1. jaanuarist 2021.

Eelnõu § 1 punktiga 12 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 9 lõike 1 punkt 5, mille kohaselt võib PTA ettevõtte tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada ka juhul, kui isik on toime pannud tõsise, korduva või jätkuva mahepõllumajanduse nõuete rikkumise.

Kehtiva MPõS-i § 9 kohaselt võib PMA või VTA ettevõtte tunnustamise otsuse kas täielikult või osaliselt kehtetuks tunnistada, kui isik on esitanud sellekohase taotluse, ei suuda täita mahepõllumajanduse nõudeid ettevõttes valitsevate füsioloogiliste tõttu, ei esita PMA-le või VTA-le nõutud andmeid või takistab muul viisil järelevalve teostamist, kasutab tahtlikult väetamise, mulla omaduste parandamise või taimekaitse eesmärgil mahepõllumajanduses mittelubatud tooteid või on korduvalt rikkunud mahepõllumajanduse nõudeid.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklites 41 ja 42 on sätestatud täiendavad õigusnormid nõuete rikkumise korral võetavate meetmete kohta. Artikli 41 lõike 3 kohaselt võtavad liikmesriigid meetmed ja kehtestavad karistused, et takistada mahepõllumajandusele viitavate mürkiste pettuslikku kasutamist. Artikli 42 kohaselt tagavad pädevad asutused, kontrolliasutused ja kontrollorganid juhul, kui nõuete rikkumine mõjutab mahepõllumajanduslike või üleminekuaja

toodete terviklust mis tahes tootmis-, ettevalmistus- või turustusetapis, näiteks juhul, kui see tuleneb lubamatute toodete, ainete või meetodite kasutamisest või mittemahepõllumajanduslike toodetega segunemisest, lisaks kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikliga 138 võetavatele meetmetele, et kogu asjaomase tootepartii või tootmistsükli puhul ei viidata märgistamisel ja reklaamimisel mahepõllumajanduslikule tootmismeetodile. Tõsise, korduva või jätkuva nõuete rikkumise korral tagavad pädevad asutused ning asjakohasel juhul kontrolliasutused ja kontrollorganid, et teatavaks ajavahemikuks keelatakse asjaomastel ettevõtjatel või ettevõtjate rühmadel selliste toodete turustamine, mille puhul viidatakse mahepõllumajanduslikule tootmisele, ning et nende sertifikaat vastavalt vajadusele kas peatatakse või tunnistatakse kehtetuks.

Kehtiva MPõS-i sätted ei ole piisavad, et kohaldada EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 42 lõiget 2, mille kohaselt peavad pädevad asutused ja kontrollasutused tagama, et tõsise, korduva või jätkuva nõuete rikkumise korral ettevõtja sertifikaadi kehtivus vastavalt vajadusele kas peatatakse või tunnistatakse sertifikaat kehtetuks. MPõS-is on olemas alused korduva või jätkuva nõuete rikkumise korral tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks, aga sellised alused puuduvad olukorras, kus nõuete tõsine rikkumine pannakse toime esmakordselt. Nõuete rikkumise tõsiduse hindamiseks koostavad pädevad asutused EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 41 lõikes 4 nimetatud meetmete kataloogi. Selleks, et liikmesriikide meetmete kataloogid ühtlustada, võtab komisjon vastavalt EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 41 lõikele 5 vastu rakendusakti, millega sätestatakse sanktsioonide kataloogi vorm koos nõuete rikkumiste klassifikatsiooniga ning võimalike meetmetega vastava rikkumise eest. Tõsiseks rikkumiseks loetakse näiteks selliseid rikkumisi, mis mõjutavad toote mahepõllumajanduslikku staatust, on tahtlikud ning mida ei saa kergesti parandada. Selliseks rikkumiseks on näiteks mittemahepõllumajanduslike toodete turustamine mahepõllumajandusele viitava märgistusega või mahepõllumajanduses mittelubatud toodete (nt teatud taimekaitsevahendid ja väetised) kasutamine mahepõllumajanduslikus tootmises.

Tõsiste mahepõllumajanduse nõuete rikkumiste tuvastamise võimekus on PMA-l ja VTA-l juba praegu olemas ning täiendavate eelarveliste vahendite vajadust see muudatus kaasa ei too. Rikkumised tuvastatakse kas kohapealse kontrolli käigus, mil kontrollitakse ka toodete jälgitavust ja raamatupidamisdokumente või laborianalüüside tulemusena. Vajadusel tehakse koostööd teiste liikmesriikide kontrollasutustega. Viimastel aastatel on PMA ja VTA tuvastanud mitmeid tõsiseid mahepõllumajanduse nõuete rikkumisi, näiteks teadmata päritoluga mee turustamine mahemeena ning tavateravilja segamine mahepõllumajandusliku teravilja partiisse. Kui tegemist on esmakordse rikkumisega, siis kehtiva MPõS-i sätted ei võimalda ettevõtte tunnustamise otsust kehtetuks tunnistada.

Seega kehtiva MPõS sätted ei taga seda, et mahepõllumajandusele viitavat märgistust ei kasutata pettuslikult ning vajalik on regulatsiooni täiendamine selliselt, et PTA-le antakse võimalus ettevõtte tunnustamise otsust kehtetuks tunnistada ka juhul, kui mahepõllumajanduse nõuete tõsine rikkumine, mis mõjutab toote mahepõllumajanduslikku staatust, pannakse toime esmakordselt.

Eelnõu § 1 punktiga 13 tehakse §-s 10 muudatus, mis on seotud Maaeluministeriumi valitsemisalas olevate asutuste ümberkorraldamisega, mille käigus ühendatakse Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet Põllumajandus- ja Toiduametiks.

Eelnõu § 1 punktiga 14 täpsustatakse paragrahvi 11 lõikes 3 sätestatud mahepõllumajanduse registri eesmärki ja **eelnõu § 1 punktiga 15** täiendatakse registrisse kantavate andmete loetelu seoses sellega, et lisaks andmetele tunnustatud ettevõtete kohta kantakse registrisse andmed ka väikeses koguses pakendamata tooteid müüvate isikute ettevõtete kohta, millest on teavitatud MPõSi kohaselt.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõike 6 kohaselt peavad liikmesriigid haldama ajakohastatud loetelusid, kuhu on kantud oma tegevusest teatanud ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade nimed ja aadressid, ning avalikustama kõnealuste andmete täieliku loetelu koos teabega nende ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade sertifikaatide kohta. Kuna ka sertifikaadi omamise ehk tunnustamise kohustusest vabastatud isikud peavad oma tegevusest teavitama EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 34 lõike 1 kohaselt, siis peavad ka andmed nende kohta olema avalikustatud. Seetõttu tuleb andmed nende kohta kanda mahepõllumajanduse registrisse, mille andmed on avalikud ning registri pidamise eesmärk on arvestuse pidamine ka nende ettevõtjate kohta, millest on teavitatud seaduse § 4² kohaselt.

Eelnõu § 1 punktiga 16 tunnistatakse kehtetuks § 11 lõige 4, mille kohaselt VTA esitab andmed registri volitatud töötlejale viivitamata pärast ettevõtte tunnustamise otsuse või käesoleva seaduse §-de 8 ja 9 alusel otsuste tegemist. Kuna Maaeluministeriumi valitsemisalas olevate asutuste ümberkorraldamise käigus korraldatakse ümber Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet ning ühendatakse need Põllumajandus- ja Toiduametiks, on alates 1. jaanuarist 2021 registri volitatud töötleja PTA, mistõttu ei ole § 11 lõige 4 enam asjakohane ja tuleb kehtetuks tunnistada.

Eelnõu § 1 punktiga 17 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 11 lõige 6. Viide komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklile 93 asendatakse viitega EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklile 51 ning andmete esitajaks on PMA asemel Statistikaamet. EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklis 51 on nimetatud mahepõllumajanduse sektori ja kaubavahetusega seotud teave, mille liikmesriigid peavad igal aastal esitama. Kehtiva korra kohaselt esitatakse statistilised andmed mahepõllumajandusettevõtjate arvu, mahepõllumajandusliku taimekasvatuse, loomakasvatuse ja mahepõllumajandustoodete töötlemise kohta igal aastal enne 1. juulit komisjoni (Eurostat) hallatava ühise andmesisestusportaali kaudu. Andmete esitamiseks kasutatakse EL-i statistikaprogrammi raames arvutisüsteemi kaudu kättesaadavaks tehtud näidiseid ja küsimustikke. Hetkeseisuga esitavad PMA ja VTA, kes on mahepõllumajanduse registri volitatud töötlejad, mahepõllumajanduse valdkonna statistilised andmed Statistikaametile, kes esitab need Eurostat andmesisestusportaali kaudu komisjonile. Seega tegemist ei ole sisulise muudatusega, sest ka kehtiva korra kohaselt on Euroopa komisjonile statistiliste andmete esitaja Statistikaamet.

Eelnõu § 1 punktiga 18 asendatakse § 12¹ lõikes 1 viide nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artiklitele 6, 9 ja 10 viitega EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklitele 7 ja 11. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 19 asendatakse § 12¹ lõikes 2 viide nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artiklile 19 viitega EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklile 16. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 20 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 14 lõige 1, mille kohaselt võib EL mahepõllumajanduse määruses sätestatud mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemise nõuetest lubatud erandeid teha PTA nõusolekul. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 21 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 15. Kehtiva seaduse §-s 15 käsitletakse üksnes tavapärase seemne ja seemnekartuli kasutamist mahepõllumajandusliku toote tootmisel ning kättesaadavate mahepõllumajandusliku seemne ja seemnekartuli sortide registreerimiseks loodud andmebaasi haldamist. Mahepõllumajandusliku seemne ja seemnekartuli andmebaasi eesmärk on turul kättesaadava mahepõllumajandusliku seemne ja seemnekartuli sordid tarnija taotlusel registreerida ja see teave avalikustada. MPõS-i § 15 lõike 2 kohaselt on andmebaasi haldaja PMA. Andmebaas on ligipääsetav PMA veebilehel, sellest on teavitatud komisjoni ja teisi liikmesriike ning selle link on avaldatud ka komisjoni veebilehel.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 26 lõike 1 kohaselt tagab iga liikmesriik, et luuakse regulaarselt ajakohastatav andmebaas, kuhu kantakse tema territooriumil kättesaadav mahepõllumajanduslik ja üleminekuaja taimne paljundusmaterjal, välja arvatud seemikud, kuid hõlmates seemnekartulit ning artikli 26 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid looma teabesüsteemid, mis võimaldavad mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimset paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslikke loomi või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvorme turustavatel ettevõtjatel vabatahtlikult avaldada sellekohane teave. Mahepõllumajandusliku või üleminekuaja taimse paljundusmaterjali teabesüsteemi kantakse paljundusmaterjali ladinakeelne teaduslik nimi ja kogus ning ajavahemik aastas, millal see on kättesaadav. Maheloomade kohta kantakse teabesüsteemi kättesaadavate loomade arv soo kaupa, loomatõud, loomade vanus ja muu asjakohane teave. Mahepõllumajanduslikke vesiviljelusloomade noorvorme turustavad ettevõtjad kannavad teabesüsteemi teabe ettevõttes kättesaadavate mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvormide kohta koos teabega loomade tervisliku seisundi ning tootmisvõimsuse kohta iga vesiviljeluslooma liigi puhul.

Teabesüsteemide, mis võimaldavad mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimset paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslikke loomi või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvorme turustavatel ettevõtjatel vabatahtlikult avaldada sellekohane teave, eesmärk on andmete kogumine nende sisendite turul kättesaadavuse kohta.

Kehtiva seaduse § 15 lõige 1, mille kohaselt PMA annab loa tavapärase seemne ja seemnekartuli kasutamiseks, jäetakse tekstist välja, kuna tegemist on MPõS-i §-s 14 käsitatava mahepõllumajanduse nõuetest erandi tegemisega.

Lõike 1 kohaselt korraldab EL mahepõllumajanduse määruse artikli 26 lõigetes 1 ja 2 nimetatud andmete kogumist PTA.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 26 lõike 1 kohaselt tagab iga liikmesriik, et luuakse regulaarselt ajakohastatav andmebaas, kuhu kantakse tema territooriumil kättesaadav mahepõllumajanduslik ja üleminekuaja taimne paljundusmaterjal, välja arvatud seemikud, kuid hõlmates seemnekartulit. Selline andmebaas on loodud ning avaldatud PMA veebilehel sellest on teavitatud komisjoni ja teisi liikmesriike ning selle link on avaldatud ka komisjoni veebilehel.

Artikli 26 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid looma teabesüsteemid, mis võimaldavad mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimset paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslikke loomi või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvorme turustavatel ettevõtjatel vabatahtlikult avaldada sellekohane teave. Selleks on kavas võimaldada ettevõtjaile juurdepääs e-keskkonda, kus nad saavad asjakohase teabe avaldada.

EL-i mahepõllumajanduse määruse II lisa I osa punkti 1.8.5. kohaselt võivad pädevad asutused anda üksikkasutajatele loa kasutada üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali, kui maheseemne andmebaasist või teabesüsteemist, kus ettevõtjad on avaldanud teabe turustatava mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali kohta, nähtub, et vastavat mahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali ei ole saada. EL-i mahepõllumajanduse määruse II lisa II osa punkti 1.3.4.4. kohaselt võib tavaloomade ettevõttesse toomise loa väljastada, kui maheloomade teabesüsteemi andmetel ei ole vastavat liiki, tõugu, sugu või vastavas vanuses maheloomi turul saada. Seega on põhjendatud, et turul saadaoleva mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, maheloomade ja mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade kohta andmete kogumise korraldab PTA, kes teostab järelevalvet mahepõllumajanduse valdkonnas tegutseva isiku üle ning väljastab lubasid üleminekuaja ja mittemahepõllumajandusliku seemne kasutamiseks ja tavatootmisest pärit loomade ettevõttesse toomiseks.

Lõike 2 kohaselt edastab EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 53 lõikes 6 nimetatud teabe Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele PTA.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 53 lõike 6 kohaselt teevad liikmesriigid iga aasta 30. juuniks komisjonile ja teistele liikmesriikidele kättesaadavaks maheseemne andmebaasis ja vastavates teabesüsteemides sisalduva teabe (sordid, loomade arv, loomatõud, loomade vanus jms teave) ja teabe mittemahepõllumajandusliku seemne, loomade ja vesiviljelusloomade noorvormide kasutamiseks antud erandite kohta. PTA väljastab lubasid üleminekuaja ja mittemahepõllumajandusliku seemne kasutamiseks ja tavatootmisest pärit loomade ettevõttesse toomiseks, seega on otstarbekas, et PTA esitab komisjonile ja teistele liikmesriikidele andmebaasis ja teabesüsteemides sisalduva teabe ning teabe mittemahepõllumajandusliku seemne, loomade ja vesiviljelusloomade noorvormide kasutamiseks antud erandite kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 22 täiendatakse seadust paragrahvidega 15¹ ja 15², milles käsitletakse mahepõllumajanduslikku heterogeenset paljundusmaterjali ja mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivat mahepõllumajanduslikku sorti.

Mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali näol on tegemist sordita taimse paljundusmaterjaliga, mis ei vasta ühtlikkuse poolest sordi mõiste nõuetele, seetõttu ei ole võimalik seda sertifitseerida vastavalt seemne valdkonna õigusaktidele. Aga kuna selline mitmekesine paljundusmaterjal on kasulik mahepõllumajanduslikus tootmises, näiteks selleks, et vähendada haiguste levikut, parandada vastupanuvõimet taimahaigustele ja -kahjustajatele ning ebasoodsatele ilmastikutingimustele, siis lubatakse seda erandina turule viia ilma, et oleks vaja täita sordi registreerimise nõudeid ning supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali või muude kategooriate suhtes kehtestatud nõudeid.

Nõuded, millele mahepõllumajanduslik heterogeenne paljundusmaterjal peab vastama, kehtestatakse delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele. Delegeeritud aktidega on komisjonil EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõike 3 kohaselt õigus kehtestada mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali tootmise ja turustamise nõuded, sealhulgas minimaalsed kvaliteedinõuded ning märgistamise ja pakendamise nõuded.

Lõike 1 kohaselt on EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõikes 2 nimetatud vastutav ametiasutus PTA.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõike 2 kohaselt võib mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali turustada pärast seda, kui tarnija on esitanud mahepõllumajandusliku heterogeense materjali kohta direktiivides 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 98/56/EÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ osutatud vastutavale ametiasutusele toimiku. Nimetatud direktiivides osutatud vastutav ametiasutus on nimetatud TPSKS §-s 7¹. Selle kohaselt on Euroopa Liidu asjakohases õigusaktis sätestatud pädev asutus või vastutav asutus PTA ja Keskkonnaamet seaduses sätestatud pädevuse piires. Seemne ja paljundusmaterjali tootmise ja turustamise nõuete täitmise kontrollimise eest vastutav asutus on TPSKS-i kohaselt PTA.

Materjali nõuetele vastavuse hindamiseks peab tarnija esitama PTA-le toimiku, mis sisaldab EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõike 2 kohaselt taotleja kontaktandmeid, materjali liiki ja nimetust, taimerühmale iseloomulike peamiste agronoomiliste omaduste ja fenotüüpiliste tunnuste kirjeldust, aretusmeetodit, nimetatud omaduste või tunnuste kohta tehtud katsete tulemusi, andmeid tootmisriigi ja kasutatud lähtematerjali kohta ning standardproovi. PTA peab toimikus sisalduvate andmete põhjal hindama materjali nõuetekohasust ja tunnistama selle kas nõuetele vastavaks või mittevastavaks. Pärast seda, kui PTA on toimikus sisalduvate andmete põhjal materjali nõuetekohaseks tunnistanud ja seega toimiku kas selgesõnaliselt või vaikimisi heaks kiitnud, võib mahepõllumajandusliku heterogeense materjali loetellu kanda.

Mahepõllumajandusliku heterogeense materjali loetelu luuakse sordilehte muudest seemnetest ja paljundusmaterjalist eristuva kategooriana Tarnija jaoks on materjali nõuetele vastavuse hindamise protsess, sh toimiku esitamine, toimiku läbivaatamine ja materjali loetellu kandmine tasuta. Alles pärast loetellu kandmist võib materjali turustada.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõike 2 kohaselt tuleb teavitada mahepõllumajandusliku heterogeense materjali loetellu kandmisest teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni. Kuna PTA hindab mahepõllumajandusliku heterogeense materjali nõuetekohasust talle esitatud andmete ja dokumentide põhjal, tunnistab materjali nõuetele vastavaks või mittevastavaks, kannab nõuetekohaseks tunnistatud materjali loetellu ja haldab loetelu, siis on ka otstarbekas, et PTA teavitab materjali loetellu kandmisest teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni.

Lõike 2 kohaselt kannab EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõikes 2 sätestatud nõuete kohaseks tunnistatud mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali TPSKS-i §-s 24 nimetatud sordilehte Põllumajandus- ja Toiduamet.

Seega kui PTA teeb kindlaks, et mahepõllumajanduslik heterogeenne paljundusmaterjal vastab kõigile selle kohta kehtestatud nõuetele, ei tee PTA sellise paljundusmaterjali nõuetekohaseks tunnistamise kohta eraldi otsust, vaid kannab selle sordilehte. Muudatus on vastavuses EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõikega 2.

Lõike 3 kohaselt teeb PTA juhul, kui ta on teinud kindlaks, et mahepõllumajanduslik heterogeenne paljundusmaterjal ei vasta EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõike 2 sätestatud nõuetele, materjali loetellu kandmisest keeldumise otsuse.

Samuti täiendatakse seadust paragrahvi 15², millega võetakse seaduses kasutusele termin mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiv mahepõllumajanduslik sort ning täpsustatakse selle riigisisese määratlemise tingimusi.

Paragrahvi 15² kohaselt on mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiv mahepõllumajanduslik sort Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 3 lõikes 19 nimetatud sort, mille kohta on tehtud vastav märge taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse §-s 24 nimetatud sordilehte ja § 57 lõike 1 alusel asutatud sordiregistrisse.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 3 lõike 19 kohaselt on mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiv mahepõllumajanduslik sort määruse (EÜ) nr 2100/94 artikli 5 lõikes 2 määratletud sort, mida iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus ja mis pärineb mahepõllumajanduslikust aretustegevusest. EL-i mahepõllumajanduse määruse II lisa I osa punkti 1.8.4. kohaselt toimub mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide aretus mahepõllumajanduslikes tingimustes ja see keskendub geneetilise mitmekesisuse edendamisele, tuginedes loomulikule paljunemisvõimele, agronoomilisele tulemuslikkusele, haiguskindlusele ning kohanemisele erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega. Igasugune paljundamine, välja arvatud meristeemkultuuride puhul, peab toimuma sertifitseeritud mahepõllumajandusmeetodil.

Mahepõllumajandusliku sordi mõiste avatakse seega peamiselt aretustegevuse ja kasutusvaldkonna kaudu. Kuna mahepõllumajanduslikus tootmises tuleks EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 4 punkti i kohaselt eelistada mahepõllumajanduslikke sorte, täpsustatakse seaduse tasandil tingimusi, mille põhjal on riigisiselt võimalik teada saada, kas tegemist on mahepõllumajandusliku sordiga. Selleks, et anda ettevõtjatele teavet selle kohta, et teatud sort on mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiv mahepõllumajanduslik sort, tehakse selle kohta vastavad märged sordiregistris ja sordilehes, kuhu kantakse kõik nõuetekohaseks

tunnistatud teravilja-, sööda-, õli- ja kiukultuuri ning peedi ja kartuli, köögivilja-, puuvilja- ja marjakultuuri liikide sordid. Sordi registreerimise taotluses, sordi sordilehte ja kaitse alla võtmise taotluses tuleb edaspidi märkida ka sordi kasutusvaldkond. See teave kantakse omakorda sordiregistrisse ja sordilehte, seega kui teatud sort on mahedana aretatud, siis nähtuvad vastavad andmed nii sordiregistrist kui ka sordilehest.

Euroopa Komisjonil on kavas korraldada ajutine katse mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide aretamiseks, võttes arvesse mahepõllumajanduse selliseid konkreetseid vajadusi ja eesmärgi nagu suurem geneetiline mitmekesisus, haiguskindlus või -taluvus ning kohanemine erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega. Nimetatud ajutine katse peaks kestma seitse aastat ning selle tulemusel koostatakse sellise materjali tunnuste kirjeldus ning määratakse kindlaks tootmis- ja turustustingimused.

Eelnõu § 1 punktiga 23 asendatakse § 16 lõikes 3 viited nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artiklitele 32 ja 29 viidetega EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 45 lõike 1 punkti b alapunktile i ja artikli 45 lõikele 4. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 24 asendatakse § 16 lõikes 4 viited nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artiklile 33 ja artikli 33 lõike 1 punktile d viidetega EL mahepõllumajanduse määruse artikli 45 lõike 1 punkti b alapunktile ii ja iii ning artikli 45 lõikele 4. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Eelnõu § 1 punktiga 25 asendatakse § 16 lõikes 5 viide komisjoni määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 2 lõikele 6 viitega EL mahepõllumajanduse määruse artikli 45 lõike 4 alusel võetud rakendusaktile. Tegemist on tehnilise muudatusega, mille eesmärk on nimetada liikmesriigi asjaomane asutus, kes kinnitab kaubasaadetise kontrollsertifikaadi. Komisjon ei ole EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 45 lõike 4 kohast rakendusakti veel vastu võtnud.

Eelnõu § 1 punktiga 26 muudetakse ja sõnastatakse uuesti § 17 tekst, mis käsitleb riiklikku järelevalvet.

Lõike 1 kohaselt teeb riiklikku järelevalvet Euroopa Liidu asjakohaste õigusaktide, käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle PTA.

Kehtiva seaduse kohaselt teostab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet lisaks VTA-le järelevalvet põllumajandustootel mahepõllumajandusele viitava teabe esitamise kohta kehtestatud nõuete täitmise ning esitatud teabe õigsuse üle jaekaubandusettevõttes. Kuna tõhusama järelevalve ning toodete jälgitavuse tagamiseks kõigis tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides on otstarbekas, et kontrollijaks on üks asutus ning järelevalve dubleerimine ei ole põhjendatud, siis teostab tulevikus mahepõllumajanduse valdkonnas riiklikku järelevalvet üks asutus, kelleks on PTA.

Lõike 2 kohaselt kehtestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625, artikli 4 lõikes 3 nimetatud koodnumbri valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Kehtiva seaduse viide nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 27 lõikele 10 asendatakse viitega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikli 4 lõikele 3. Sisulisi muudatusi ei tehta.

Eelnõu § 1 punktidega 27 ja 28 suurendatakse rahatrahvi maksimummäära sellise toote mahepõllumajandusele viitava märgistusega teadva turustamise eest, mis ei ole toodetud või ette valmistatud mahepõllumajanduse nõuete kohaselt, 200 trahviühikult 500 trahviühikuni, juriidilise isiku puhul 2 000 eurolt 32 000 euron.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 41 lõike 3 kohaselt võtavad liikmesriigid meetmed ja kehtestavad karistused, et takistada mahepõllumajandusele viitava märgistuse pettuslikku kasutamist. MPõS-i §-s 20 on sätestatud vääртеokoosseis, mille kohaselt sellise toote

mahepõllumajandusele viitava märgistusega teadva turustamise eest, mis ei ole toodetud või ette valmistatud mahepõllumajanduse nõuete kohaselt, karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut. Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 2 000 eurot.

Viimase 3 aasta jooksul ei ole PMA ja VTA sellise toote mahepõllumajandusele viitava märgistusega teadva turustamise eest, mis ei ole toodetud või ette valmistatud mahepõllumajanduse nõuete kohaselt, rahatrahve määranud. Samuti ei ole algatatud kriminaalmenetlusi. Sellised juhtumid, kus kokkuostjale on mahepõllumajandusliku teraviljana müüdud tavavilja või mahepõllumajanduslikust teraviljast on tuvastatud pestitsiidijäägid, on lahendatud kahjukannataja ja -tekitaja omavahelisel kokkuleppel ning tekitatud kahju on kompenseeritud.

Kehtivad trahvimäärad on püsinud sisuliselt muutumatuna juba 2007. aastast ning ei ole enam tõhusad, proportsionaalsed ega hoiatavad, kuna tulu, mida võib saada mahepõllumajandusele viitava märgistuse pettusliku kasutamise eest, on oluliselt suurem. Näiteks kui mahepõllumajandusliku teravilja partiisse segatakse tavavilja, siis saab juriidilist isikut selle eest karistada rahatrahviga kuni 2 000 eurot. Võttes arvesse mahe- ja tavateravilja hinnavahet ja suuri partiiidid, mis võivad ulatuda isegi kuni 2 500 tonnini ning võrreldes kasuga, mis saadakse teravilja turustamise eest mahepõllumajanduslikuna, on rahatrahv väike. Seega tuleb rahatrahve sellise toote, mis ei ole toodetud või ette valmistatud mahepõllumajanduse nõuete kohaselt, teadva turustamise eest mahepõllumajandusele viitava märgistusega, suurendada, et need oleksid tõhusad, proportsionaalsed ning hoiatavad.

Eelnõu § 1 punktiga 29 tehakse § 21 lõikes 2 muudatus, mis on seotud Maaeluministeriumi valitsemisalas olevate asutuste ümberkorraldamisega, mille käigus ühendatakse Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet Põllumajandus- ja Toiduametiks ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti väljajätmisega mahepõllumajanduse valdkonnas riiklikku järelevalvet tegevate asutuste seast.

Eelnõu § 1 punktis 30 kehtestatakse rakendussäte, mille kohaselt väikeses koguses pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid lõpptarbijatele müüva isiku ettevõtte, mis vastab EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikes 8 sätestatud tingimustele ja on käesoleva seaduse alusel tunnustatud ning mille tunnustamise otsus kehtib 2021. aasta 1. jaanuari seisuga, loetakse alates sellest kuupäevast ettevõtteks, millest on teavitatud käesoleva seaduse § 4² kohaselt.

Pakendamata toodete jaemüügiga tegeleva isiku ettevõtte peab olema kehtiva seaduse kohaselt tunnustatud ning andmed selliste ettevõtete kohta on kantud mahepõllumajanduse registrisse. EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 35 lõikega 8 antakse liikmesriikidele õigus vabastada sertifikaadi omamise kohustusest ettevõtjad, kes müüvad pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid, välja arvatud sööta, otse lõpptarbijale, tingimusel, et asjaomased ettevõtjad ei tooda ega valmista ise selliseid tooteid ette, ei ladusta selliseid tooteid mujal, kui ainult müügikohas, ega impordi selliseid tooteid kolmandast riigist ning ei kasuta selliseks tegevuseks alltöövõtjana teist ettevõtjat. Pakendamata mahetoodete müük ei tohi ületada 5000 kg aastas ning nende müügi aastakäive ei või olla suurem kui 20 000 eurot või sertifitseerimise võimalik kulu ettevõtjale on suurem kui 2 % ettevõtja müüdud pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest. Eelnõu § 1 punktis 6 toodud seaduse § 5 lõike 2 muudatuse kohaselt vabastatakse väikeses koguses pakendamata mahetoodete müüv isik ettevõtte tunnustamise kohustusest, kasutades liikmesriikidele antud kaalutusvõimalust.

Hetkeseisuga on tunnustatud 36 pakendamata toodete jaemüügiga tegelevat ettevõtet ning nende kohta on andmed kantud mahepõllumajanduse registrisse. Osad neist tegelevad lisaks ka mahepõllumajanduslike toodete ettevalmistamisega, seetõttu ei saa neid ettevõtte tunnustamise kohustusest vabastada. PTA-l olemas ülevaade nendest ettevõtetest ning seetõttu on otstarbekas,

et need ettevõtted, mis vastavad tunnustamise kohustusest vabastamise tingimustele, loetakse ettevõteteks, millest on teavitatud ning nad ei pea teavitamise avalduse esitama.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse TPSKS-i.

TPSKSi § 24 täiendatakse lõigetega 6 ja 7, mille kohaselt võetakse sordilehte ka mahepõllumajanduslikku heterogeenset paljundusmaterjali. Mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali mõiste on sätestatud EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 3 punktis 18. Tegemist on sellise paljundusmaterjaliga, millel on geneetiline ja fenotüübiline mitmekesisus, mis tavapäraselt seemnete ja paljundusmaterjali ühe partii puhul ei ole lubatud; mida iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüübiline mitmekesisus, nii et kõnealust taimerühma esindab materjal tervikuna ja mitte väike arv üksusi.

EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõike 1 kohaselt võib mahepõllumajanduslikust heterogeensetest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali turule viia, ilma et oleks vaja täita registreerimisnõudeid ning supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud paljundusmaterjali või muude kategooriate suhtes kehtestatud sertifitseerimise nõudeid⁴. Heterogeenne paljundusmaterjal ei vasta sordile esitatud eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele, see ei ole sortide segu ning on toodetud mahepõllumajandusliku tootmise nõuete kohaselt. Seega ei saa selline paljundusmaterjal vastata TPSKS-is paljundusmaterjali kohta kehtestatud nõuetele, mille kohaselt peab igasugune turustatav paljundusmaterjal olema sordiehtne, olenemata sellest, kas seda müüakse sertifitseeritud või standardmaterjalina. Turustamise peamiseks tingimuseks on sertifitseerimine. See tähendab, et enne seemne või muu paljundusmaterjali müüki laskmist on kontrollitud selle põlvnemist, sordiehtsust ja kvaliteeti. TPSKS-i kohaselt võib toota, turustada ja importida üksnes sordilehte võetud sordi seemet ja paljundusmaterjali.

Seega on vajalik TPSKS-i täiendada, et neid tegevusi oleks võimalik teha ka mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali puhul, ning kehtestada selle jaoks asjakohased tingimused. Mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali nõuetekohasust hinnatakse EL-i mahepõllumajanduse määruse ja selle alusel kehtestatud määrustes sätestatud tingimuste põhjal. Seetõttu täiendatakse TPSKS-i § 24 lõikega 6, mille kohaselt võib toota, turustada ja importida sellist mahepõllumajanduslikku heterogeenset paljundusmaterjali ja seemet, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 alusel nõuetekohaseks tunnistatud ja sordilehte kantud.

Kuigi mahepõllumajanduslik heterogeenne paljundusmaterjal ei vasta sordile esitatud eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele ning see ei ole ka sortide segu, on otstarbekas kanda selline nõuetekohaseks tunnistatud paljundusmaterjal samuti sordilehte, kuid muudest seemnetest ja paljundusmaterjalist eristuva kategooriana. Lõike 7 kohaselt avaldatakse andmed nõuetekohaseks tunnistatud mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali ja seemne kohta sordilehes. Täiendus on vastavuses EL-i mahepõllumajanduse määruse artikli 13 lõikega 2, mille kohaselt võib vastutav ametiasutus pärast toimiku selgesõnalist või kaudset vastuvõetavaks tunnistamist kanda mahepõllumajandusliku heterogeense materjali loetellu.

Riigisisest mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali nõuetekohaseks tunnistamise korda reguleeritakse MPõS-is ning sellega seonduvat on põhjalikumalt käsitletud eelnõu § 1 punktis 22.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse seaduse jõustumine.

⁴ Nõuded on kehtestatud direktiivides 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 98/56/EÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ või nende direktiivide alusel vastu võetud õigusaktides ja riigisiselt üle võetud TPSKSiga.

Seadus jõustub 1. jaanuaril 2021.

Seaduse jõustumise aeg tuleneb EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklist 61, mille kohaselt kohaldatakse EL-i mahepõllumajanduse määrust alates 1. jaanuarist 2021.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus kasutatav terminoloogia on kooskõlas EL mahepõllumajanduse määruses kasutatava terminoloogiaga.

EL-i mahepõllumajanduse määruse terminoloogiat arvestades võetakse MPõS-is kasutusele terminid mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiv mahepõllumajanduslik sort ja mahepõllumajanduslik heterogeenne paljundusmaterjal.

TPSKS-is võetakse kasutusele termin mahepõllumajanduslik heterogeenne paljundusmaterjal.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga kavandatud muudatused MPõS-is ja TPSKS-is on kooskõlas EL mahepõllumajanduse määruses sätestatud nõuetega. Muudatused tehakse eesmärgiga kõrvaldada riigisisest õigusest kõik EL-i määrustega vastuolus olevad või sama regulatsiooni sisaldavad normid ning kehtestada normid, millega kohaldatakse EL-i määrustes liikmesriigile antud kaalutusõigust.

6. Seaduse mõjud

Seaduseelnõul on otsesed mõjud majandusele ja riigiasutuste töökorraldusele. Kaudsed mõjud on eelnõul sotsiaalne mõju ning mõju elu- ja looduskeskkonnale. Puudub mõju riigi julgeolekule, regionaalarengule ja välissuhetele.

Seadusest mõjutatud osapoolte üldkirjeldus. Mahepõllumajanduse seadus mõjutab mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsevaid isikuid ning mahetoidu tarbijaid. Mahepõllumajanduse registri andmetel oli Eestis 31. detsembri 2019. aasta seisuga 2060 mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatusega tegelevat isikut ning 429 mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise ja turuleviimisega tegelevat isikut. Mahetoitlustamisest oli 2019. aasta lõpu seisuga Veterinaar- ja Toiduametit teavitanud 34 ettevõtjat, kes pakuvad mahetoitu 17 lasteasutuses ja 17 muus toitlustuskohas.

6.1 Kavandatav muudatus: väikeses koguses pakendamata mahetoodete turustajate vabastamine kohustusest olla tunnustatud

Kehtiva seaduse kohaselt on tunnustamise kohustusest vabastatud üksnes müügipakendis tooteid otse lõpptarbijale või kasutajale müüva isiku ettevõtte. Pakendamata mahetoodete turustamisega tegeleva isiku ettevõtte peab olema tunnustatud. Muudatuse kohaselt vabastatakse väikeses koguses pakendamata mahetoodete turustamisega tegeleva isiku ettevõtte tunnustamise kohustusest tingimusel, et pakendamata mahepõllumajanduslike toodete müük ei ületa 5000 kg aastas ning pakendamata mahepõllumajanduslike toodete müügi aastakäive ei ületa 20 000 eurot või sertifitseerimise võimalik kulu ettevõtjale on suurem kui 2 % ettevõtja müüdüd pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: ettevõtjad, kes turustavad väikeses koguses pakendamata mahetooteid

Kaasnev mõju: muudatus, mille kohaselt ei pea väikeses koguses pakendamata mahetooteid turustavate isikute ettevõtted olema tunnustatud, vähendab nende halduskoormust, kuna nad ei

pea esitama PTA-le tunnustamise taotlust ja sellele lisatavaid dokumente (turustatavate toodete loetelu ning meetmete kirjeldus, millega tagatakse mahepõllumajandusliku toote nõuetekohane turustamine lõpptarbijale). Samas tuleb EL mahepõllumajanduse määruse artikli 38 lõike 1 punkti e kohaselt kontrollida ka sertifikaadi omamise kohustusest vabastatud ettevõtjate vabastamise aluste täitmist ja nende müüdavaid tooteid. Selleks, et PTA omaks ülevaadet, millised jaemüüjad turustavad pakendamata mahetooteid ja saaks nende üle regulaarset järelevalvet teostada, sätestatakse neile kohustus teavitada PTA-d oma tegevusest.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Väikeste jaemüüjate tunnustamise kohustusest vabastamisega seotud sihtrühma suurus ei ole suur, sest hetkeseisuga on mahepõllumajanduse registrisse kantud 36 pakendamata mahetoodete müügiga tegelevat ettevõtet, kellest paljud turustavad pakendamata mahetooteid enam kui 5000 kg aastas. Seega võib väikeste jaemüüjate sertifikaadi omamise kohustusest vabastamise erand puudutada hinnanguliselt kuni 20 ettevõtjat. Mõju ulatus ei ole suur. Jääb ära küll ajakulu, mis on hinnanguliselt 1 tund tunnustamise taotluse ja sellele lisatavate dokumentide koostamiseks ja esitamiseks, aga selleks, et tõestada piirmäärade täitmist, peavad nimetatud ettevõtjad jätkuvalt pidama arvestust pakendamata mahetoodete turustamise kohta ja neid kontrollitakse riskipõhiselt. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk ettevõtjaile puudub. Kokkuvõttes ei vähene väikeses koguses pakendamata mahetooteid turustavate ettevõtjate halduskoormus oluliselt.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm: PTA

Kaasnev mõju: mõningal määral vähenevad PTA kulutused nende ettevõtete kontrollimisele, sest neid ei pea enam regulaarselt igal aastal kohapeal kontrollima. Samas peab PTA neid ettevõtteid ka edaspidi riskipõhiselt kontrollima seoses piirmäärade täitmise ning müüdavate toodete nõuetekohasusega. Seega kokkuvõttes PTA kulud oluliselt ei vähene.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline, kuna sihtrühm, kes tunnustatud olemise kohustusest vabastatakse, on väike, hinnanguliselt 20 ettevõtjat. Mõju avaldumise sagedus on väike, sest neid ettevõtjaid kontrollitakse iga aastase regulaarse järelevalve asemel riskipõhiselt. Kuna väikesed jaemüüjad on enamasti madala riskiga ettevõtjad, siis neid ei pea tulevikus enam igal aastal kontrollima. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on madal, sest väikesed jaemüüjad on üldiselt seaduskuulekad, VTA andmetel ei ole neil olnud viimastel aastatel olulisi nõuete rikkumisi.

Mõju valdkond: sotsiaalsed mõjud

Mõju sihtrühm: tarbijad

Kaasnev mõju: kaudne mõju. Väikeses koguses pakendamata mahetooteid turustavate ettevõtjate vabastamine kohustusest olla tunnustatud ja nende riskipõhine kontrollimine regulaarse iga aastase järelevalve asemel võib tarbijate usaldust seal müüdavate mahetoodete suhtes vähendada. Teisalt aitab võimalus pakendamata mahetooteid müüa ilma, et peaks olema tunnustatud, kaasa pakendite koguse vähendamisele ning annab tarbijaile võimaluse mahetooteid, näiteks köögivilja, oma pakendisse osta.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Mõju ulatus on väike, kuna väikeses koguses pakendamata mahetooteid turustavate ettevõtjate arv on väike ja seega ei saa olla ka nende tarbijate hulk suur, keda muudatus mõjutab. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk, milleks on tarbijate usalduse vähenemine, on madal. Selle maandamiseks on vajalik PTA poolne riskide hindamine ja tõhus riskipõhine kontroll.

6.2. Kavandatav muudatus: meetmete ja karistuste tõhustamine, et takistada mahepõllumajandusele viitava märgistuse pettuslikku kasutamist.

Kehtiva seaduse kohaselt on võimalik ettevõtte tunnustamise otsus kehtetuks tunnistada esmakordse nõuete rikkumise korral üksnes siis, kui isik on kasutanud tahtlikult väetamise, mulla omaduste parandamise või taimekaitse eesmärgil mahepõllumajanduses mittelubatud tooteid. Muudel juhtudel võib tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada üksnes siis, kui isik on korduvalt

rikkunud mahepõllumajanduse nõudeid. Muudatuse kohaselt antakse PTA-le õigus tunnistada ettevõtte tunnustamise otsus kehtetuks ka juhul, kui isik on toime pannud tõsise, korduva või jätkuva mahepõllumajanduse nõuete rikkumise. Tegemist on selliste rikkumistega mis mõjutavad toote mahepõllumajanduslikku staatust.

Muudatuse kohaselt suurendatakse rahatrahvide maksimummäära mahepõllumajanduse nõuetele mittevastavate toodete teadva turustamise korral mahepõllumajandusele viitava märgistusega selliselt, et need oleksid tõhusad, proportsionaalsed ning hoiatavad.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: ettevõtjad

Kaasnev mõju: tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise aluste muutmise korral selliselt, et toote mahepõllumajanduslikku staatust mõjutava tahtliku mahepõllumajanduse nõuete rikkumise korral on PTA-l õigus tunnistada ettevõtte tunnustamise otsus kehtetuks ka esmakordse tõsise nõuete rikkumise korral, ettevõtjate halduskoormust ei mõjuta. Samuti ei mõjuta ettevõtjate rahatrahvi maksimummäära suurendamine. Nimetatud muudatused distsiplineerivad tootjaid ja aitavad kaasa nõuete rikkumiste vähendamisele.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Mõju ulatus, sagedus ja sihtrühma suurus on väikesed. Muudatus mõjutab kõiki MPõS alusel tunnustatud isikuid, keda on 2018. a lõpu seisuga ligikaudu 2300. Samas on enamuse mahetootjaid seaduskuulekad, näiteks 2018. a tegid PMA ja VTA kokku ainult 118 ettekirjutust mahepõllumajanduse nõuete rikkumise eest, kõik need täideti tähtaegselt. PMA on 2019. a 31. augusti seisuga tunnistanud kehtetuks 2 ettevõtte tunnustamise otsused, kuna nendes ettevõtetes kasutati tahtlikult mahepõllumajanduses mittelubatud taimekaitsevahendeid. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk puudub.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm: PTA

Kaasnev mõju: muudatused, mis on seotud meetmete ja karistuste tõhustamisega mahepõllumajanduse nõuete tahtliku rikkumise korral, avaldavad mõju PTA kuludele. Ettevõtte tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise võimalus toote mahepõllumajanduslikku staatust mõjutava esmakordse tõsise mahepõllumajanduse nõuete rikkumise korral vähendab PTA kulusid. Sellised ettevõtted, kes tahtlikult rikuvad mahepõllumajanduse nõudeid, on kõrge riskiga ettevõtted ning neid tuleb rohkem kontrollida. Kui nende tunnustamise otsused saab kehtetuks tunnistada juba esimese tahtliku nõuete rikkumise järgselt jäävad kulutused lisakontrollidele tegemata.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Mõju ulatus, sagedus ja sihtrühma suurus on väikesed, kuna selliseid ettevõtjaid, kes rikuvad tahtlikult selliseid mahepõllumajanduse nõudeid, mis mõjutavad toote mahepõllumajanduslikku staatust, on vähe. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk puudub.

Mõju valdkond: kaudne mõju elu- ja looduskeskkonnale.

Kaasnev mõju: tõhusad meetmed ja karistused aitavad kaasa tarbija usalduse suurendamisele mahetoodete vastu ning kasvatavad nõudlust mahetoodete järele. Nõudluse suurendamine aitab kaasa mahesektori arengule ja mahepõllumajandusmaa laienemisele. Mahepõllumajanduslik tootmine on keskkonnasõbralik tootmisviis, kus väliste sisendite kasutamine on piiratud ja mis aitab kaasa bioloogilise mitmekesisuse säilitamisele ja suurendamisele. Suurenenud nõudlus mahetoodete järele annab võimaluse mahepõllumajandusliku tootmise all oleva maa suurendamiseks, mis on hea keskkonnale. Põllumajandusuuringute Keskuse (*edaspidi PMK*) uuringute tulemused näitavad, et mahepõllumajanduslik tootmine aitab kaasa keskkonna üldise seisundi paranemisele mitme näitaja osas. Näiteks on kimalaste liigirikkus ja arvukus stabiilne või suureneb, mulla struktuur paraneb ja orgaanilise aine sisaldus suureneb tänu rohumaade suurele osakaalule ja liblikõieliste kasvatamisele.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline.

6.3. Kavandatav muudatus: mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali ja mahepõllumajanduslike loomade turul kättesaadavuse kohta andmete kogumine

Kehtivas seaduses käsitletakse üksnes tavapärase seemne ja seemnekartuli kasutamist mahepõllumajandusliku toote tootmisel ning kättesaadavate mahepõllumajandusliku seemne ja seemnekartuli sortide registreerimiseks loodud andmebaasi haldamist. Muudatuse kohaselt luuakse lisaks olemasolevale maheseemne andmebaasile teabesüsteemid, kus tootjad, kes turustavad mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimset paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslikke loomi või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvorme, saavad avaldada ajakohase teabe. Nii andmebaasi kui teabesüsteemi haldaja on PTA, kes väljastab lube tavatootmisest pärit sisendite kasutamiseks ning kes edastab igal aastal Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele maheseemne andmebaasis ja vastavates teabesüsteemides sisalduva teabe ja teabe mittemahepõllumajandusliku seemne, loomade ja vesiviljelusloomade noorvormide kasutamiseks antud erandite kohta.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: ettevõtjad

Kaasnev mõju: muudatus, mille kohaselt luuakse teabesüsteemid, kus tootjad, kes turustavad mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimset paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslikke loomi või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvorme, saavad avaldada soovi korral, teabe, suurendab ettevõtjate halduskoormust, sest nad peavad tagama süsteemis oleva teabe ajakohasuse. Need partiid, mis ei ole enam kättesaadavad, tuleb süsteemist eemaldada.

Samas aitab see, kui mahepõllumajanduslik taimne paljundusmaterjal, mahepõllumajanduslikud loomad ja vesiviljelusloomade noorvormid on teabesüsteemi kantud, neid turustada, sest PTA võib anda mittemahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali ja tavaloomade ettevõttesse toomise loa üksnes siis, kui neid ei ole mahepõllumajanduslikuna saada. Kui teabesüsteemis on mahepõllumajanduslik taimne paljundusmaterjal, mahepõllumajanduslikud loomad ja vesiviljelusloomade noorvormid olemas, siis tuleb neid ka ettevõttesse osta.

Mõju olulisus: mõju on oluline, sest muudatus mõjutab nii neid ettevõtjaid, kes turustavad kui neid, kes soovivad ettevõttesse tuua taimset paljundusmaterjali või loomi. Mahevesiviljelustootjaid Eestis hetkeseisuga ei ole, seega liikmesriikidele kohustusliku vesiviljelusloomade noorvormide teabesüsteemi loomine hetkel ettevõtjaid ei mõjuta. Sihtrühma kuulub enamuse mahepõllumajanduse registrisse kantud tootjatest, keda on 2019. a lõpu seisuga kokku 2060, kellest 1156 tegeleb ka loomakasvatusega. Seemnekasvatusega tegeles 2019. a kokku 44 ettevõtjat, kellest paljud tegelevad ka maheseemne turustamisega. Mõju ulatus on väike, kuna teabesüsteemidesse andmete sisestamine ja sealt eemaldamine on ettevõtjatele vabatahtlik ning ajakulu ühe kande tegemiseks on hinnanguliselt 15 minutit. Puudub tarvidus muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks. Mõju sagedus ei ole suur, kuna külviperiood on enamuse kultuuride puhul kevadel ning enne seda toimub seemne ost ja müük. Tõuaretuseks mõeldud maheloomade teabesüsteemi kandmise ja nende ostmine toimub aastaringselt ning kuna kehtiva korra kohaselt ei pidanud tavaloomade ettevõttesse toomiseks luba küsima, siis puudub teave selle kohta, millal ja kui palju ettevõtetesse loomi ostetakse.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on teabesüsteemidesse kantud teabe ajakohastamata jätmise. Teabe ajakohastamise eest vastutavad need ettevõtjad, kes andmed teabesüsteemi lisavad. Kui teabesüsteemidest nähtub, et mahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali või maheloomi on turul saada, siis ei anna PTA tavaseemne või tavaloomade ettevõttesse toomiseks luba. Kui aga tegelikult on teabesüsteemis olev maheseeme või maheloomad juba müüdnud, siis võib teabesüsteemis olev ajakohastamata teave mõjutada ettevõtja tootmistegevust negatiivselt.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm: PTA

Kaasnev mõju: teabesüsteemide loomine ja haldamine ning komisjonile ja teistele liikmesriikidele teabe edastamine toob kaasa kulud avalikule sektorile. PTA peab edastama andmebaasis ja teabesüsteemides sisalduva teabe ning teabe mittemahepõllumajandusliku

seemne, loomade ja vesiviljelusloomade noorvormide kasutamiseks antud erandite kohta igal aastal 30 juuniks.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Kehtiva MPõS kohaselt on PMA maheseemne andmebaasi haldaja ning otstarbekas on täiesti uue e-keskkonna asemel lisada teabesüsteemid samasse e-keskkonda, kus asub maheseemne andmebaas ja anda ettevõtjatele sinna juurdepääs. Teabe esitamine komisjonile ja liikmesriikidele on toimub 1 kord aastas, seega mõju ulatus ja sagedus on väikesed. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on ettevõtjate poolt teabesüsteemidesse kantud teabe ajakohastamata jätmise. Riski maandamiseks on vajalik ettevõtjate teavitamine.

6.4. Kavandatav muudatus: mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali turustamine

EL mahepõllumajanduse määrusega antakse ettevõtjatele võimalus turustada mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali, ilma et oleks vaja täita registreerimismõudeid ning sertifitseeritud materjali kohta käivaid nõudeid. Eesmärgiks on tagada ettevõtjatele parem juurdepääs mahepõllumajanduse tingimustesse sobivale taimsele paljundusmaterjalile, mida iseloomustab haiguskindlus ning suur geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus. Kehtivate mahepõllumajanduse ja seemne valdkonna õigusaktide kohaselt sellist taimset paljundusmaterjali turule viia ei tohi.

Need ettevõtjad, kes soovivad mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali turule viia, peavad koostama materjali kohta toimiku ja esitama selle PTA-le. PTA kannab pärast toimiku heakskiitmist materjali loetellu ning teavitab sellest komisjoni ja teiste liikmesriikide pädevaid asutusi.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: ettevõtjad

Kaasnev mõju: toimiku koostamiseks kuluva aja tõttu suureneb mõningal määral nende ettevõtjate halduskoormus, kes soovivad materjali turule viia. Samas annab toimiku esitamine ja materjali loetellu kandmine võimaluse heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali turustada ja sellega tulu teenida, mis kompenseerib selle ajakulu, mis kulub toimiku koostamiseks ja esitamiseks.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Mõju ulatus, sagedus ja sihtrühma suurus on väikesed, kuna selliseid ettevõtjaid, kes on potentsiaalsed heterogeense paljundusmaterjali aretajad, on üksikuid. Nende arv on hinnanguliselt kuni 10. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk puudub.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste töökorraldusele

Mõju sihtrühm: PTA

Kaasnev mõju: mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali toimikute vastuvõtmine, materjali nõuetekohasuse hindamine ning materjali loetellu kandmine ja sellest teiste liikmesriikide ja komisjoni teavitamine toovad kaasa PTA ja PMK töökoormuse suurenemise.

Mõju olulisus: mõju on vähe oluline. Mõju ulatus, sagedus ja sihtrühma suurus on väikesed, kuna nende ettevõtjate arv, kes on potentsiaalsed heterogeense paljundusmaterjali aretajad, on väike, seega võib ka hinnatavate toimikute arv olla aastas vähem kui 10. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk puudub.

7. Seaduse eeldatavad kulud ja tulud

Seaduses tehtavate muudatuste rakendamiseks kaasnevad kulud riigile, uusi tulusid ei ole ette näha. Kulud kaasnevad mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, maheloomade ja vesiviljelusloomade noorvormide registreerimiseks ettenähtud teabesüsteemide arendamise vajadusega ning mahepõllumajandusliku heterogeense paljundusmaterjali sordilehte kandmise ja

sordilehe haldamisega. Eelnõu §1 punktis 7 nimetatud sertifikaadi muutumine toob samuti kaasa vajaduse arendada infotehnoloogilisi süsteeme. Infotehnoloogiliste süsteemide arendamise kulud on kokku hinnanguliselt 325 000 eurot.

Lisaks kaasnevad PTA-le kulud seoses EL-i mahepõllumajanduse määruse kohaldamisala laiendamisega määruse lisas 1 toodud muude toodetega, mida liikmesriik peab kontrollima hakkama. Sellest tulenevalt on vaja täiendavaid ressursse kontrolli läbiviimise juhendite väljatöötamiseks, kontrolli teostamiseks ning digitaalse andmevahetuse süsteemi edasi arendamiseks. Tööjõu vajadus nendeks tegevusteks on arvestuslikul kokku 1740 töötundi. Tööjõukulu 1740 tunni kohta aastas koos inventari, üld- ja majanduskuludega on hinnanguliselt 42 000 eurot.

Seaduses tehtavate muudatuste rakendamiseks kaasnevate kulude katmiseks taotletakse vahendid riigieelarvest.

8. Rakendusaktid

Seoses MPõS-i ja TPSKS-i muutmiseks on vaja muuta ka nende rakendusakte. Muudetavad rakendusaktid on:

1. Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrus nr 25 „Mahepõllumajandusliku tootmise nõuded“;
2. Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrus nr 26 „Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord“;
3. Põllumajandusministri 17. juuni 2014. a määrus nr 37 „Mahepõllumajanduse valdkonna kontrolliasutuste koodnumbrid“;
4. Maaeluministri 21. veebruari 2017. a määrus nr 19 „Toitlustusettevõttes mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllumajanduslike koostisosade sisaldava toidu valmistamise täpsemad nõuded ning mahepõllumajanduslike koostisosade kohta teabe esitamise ja arvestuse pidamise täpsemad nõuded“;
5. Maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrus nr 23 „Mahepõllumajanduse registri põhimäärus“;
6. Maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrus nr 22 „Sordiregistri põhimäärus“.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 1. jaanuaril 2021. Jõustumise tähtpäev tuleneb EL-i mahepõllumajanduse määruse artiklist 61, mille kohaselt kohaldatakse määrust alates 1. jaanuarist 2021.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse õigusaktide eelnõu infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ja Justiitsministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Põllumajandusametile, Veterinaar- ja Toiduametile ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile.

Erialaorganisatsioonidest palutakse eelnõu kohta arvamust Mahepõllumajanduse Koostöökogult, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojalt, Eestimaa Talupidajate Keskliidult ning Eesti Toiduainetööstuse Liidult.

KAVAND

MAAELUMINISTEERIUM

MÄÄRUS

...2020 nr ...

Põllumajandusministri ja maaeluministri määruste muutmine

Määrus kehtestatakse mahepõllumajanduse seaduse § 12 ja § 7 lõike 6, § 17 lõike 4, § 12¹ lõike 6 ja § 13¹ lõike 4 ning taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse § 57 lõike 1 alusel.

§ 1. Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määruse nr 25 „Mahepõllumajandusliku tootmise nõuded” muutmine

Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määrust nr 25 „Mahepõllumajandusliku tootmise nõuded” muudetakse järgmiselt:

- 1) määruse tekstis asendatakse sõnad „Põllumajandusamet” ning „Veterinaar- ja Toiduamet” sõnaga „Põllumajandus- ja Toiduamet” vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 3 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 250, 18.09.2008, lk 1–84), artiklites 66 ja 72” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.06.2018, lk 1-92), artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;
- 3) paragrahvi 4 lõike 4 punktist 2 jäetakse välja tekstiosa „, ja korjamise ligikaudne ajavahemik”;
- 4) paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:
„(4¹) Isik, kes jätkab mahepõllumajandusliku taimekasvatuse valdkonnas mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamist, teavitab vähemalt 3 päeva enne korjamise alustamist sellest Põllumajandus- ja Toiduametit. ”;
- 5) paragrahvi 5 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 II lisa I osa punkti 1.7.3 kohaldamisel algab uus üleminekuajalõike 1 nimetatud tähtpäevast alates.”;

6) paragrahvi 5 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3)) Mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelev isik võib ajavahemikul 1. aprillist kuni 31. oktoobrini esitada Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse taotlemisele eelneva perioodi arvestamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 II lisa I osa punktis 1.7.1 nimetatud maa üleminekuajaperioodi hulka. Maad, mille üleminekuaja osaks soovib isik varasemat perioodi arvestada, ei ole lubatud harida enne kohapealse kontrolli tegemist või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 10 lõike 6 kohaselt vastu võetud rakendusaktis nimetatud dokumentide alusel tehtud otsuse tegemist.”;

7) paragrahvi 6 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 66” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

8) paragrahvi 8 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 I ja II lisa nimetatud ainet” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 24 lõike 1 punktide a ja b kohases loetelus nimetatud toodet või ainet”;

9) paragrahvi 8 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

10) paragrahvi 9 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklites 66 ja 76” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

11) paragrahvis 11 asendatakse tekstiosa „Nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007, mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.07.2007, lk 1–23), artiklis 9 ja artikli 14 lõike 1 punkti d alapunktis v” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artiklis 11 ja II lisa II osa punkti 1.4.1 alapunktis f”;

12) paragrahv § 12¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 12¹. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 II lisa II osa punktis 1.9 nimetatud loomaliiki kuuluvate loomade pidamise nõuded

Mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelev isik, kes peab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 II lisa II osa punktis 1.9 nimetatud loomaliiki kuuluvat looma, täidab üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artiklites 9–11 ja 14 ning II lisa II osa punktides 1-1.8 sätestatud nõudeid.”;

13) paragrahv 13 tunnistatakse kehtetuks;

14) paragrahvi 15 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklites 66 ja 78” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

15) paragrahvi 16¹ lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklites 66 ja 73b” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

16) paragrahvi 16³ lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklites 66 ja 79b” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

17) paragrahvi 17 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 66” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

18) paragrahvi 20 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklites 66 ja 89” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”;

19) paragrahvis 22 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 66 ning importimise korral lisaks artiklis 83” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis”.

§ 2. Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määruse nr 26 „Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord” muutmine

Põllumajandusministri 20. veebruari 2009. a määruse nr 26 „Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord” muudetakse järgmiselt:

1) paragrahvi 1 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Isik esitab ettevõtte tunnustamise taotluse (edaspidi taotlus) Põllumajandus- ja Toiduametile ja tasub riigilõivu, kui ta soovib tegeleda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.06.2018, lk 1-92) artikli 35 lõikes 7 nimetatud kategooriatesse kuuluva toote tootmise, ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, importimise, eksportimise või turule viimisega.”;

2) paragrahvi 3 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Isik esitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 34 lõike 9 punkti a kohaselt vastu võetud rakendusaktis toodud vormi kohase taotluse”.

§ 3. Põllumajandusministri 17. juuni 2014. a määruse nr 37 „Mahepõllumajanduse valdkonna kontrolliasutuste koodnumbrid“ muutmine

Põllumajandusministri 17. juuni 2014. a määrust nr 37 „Mahepõllumajanduse valdkonna kontrolliasutuste koodnumbrid“ muudetakse järgmiselt:

1) paragrahvi 1 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Määruses kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikli 4 lõikes 3 nimetatud koodnumbrid.”;

2) paragrahvi 2 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Põllumajandus- ja Toiduameti koodnumber on EE-ÖKO-03.”.

§ 4. Maaeluministri 21. veebruari 2017. a määruse nr 19 „Toitlustusettevõttes mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllumajanduslike koostisosi sisaldava toidu valmistamise täpsemad nõuded ning mahepõllumajanduslike koostisosade kohta teabe esitamise ja arvestuse pidamise täpsemad nõuded” muutmine

Maaeluministri 21. veebruari 2017. a määrust nr 19 „Toitlustusettevõttes mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllumajanduslike koostisosi sisaldava toidu valmistamise täpsemad nõuded ning

mahepõllumajanduslike koostisosade kohta teabe esitamise ja arvestuse pidamise täpsemad nõuded” muudetakse järgmiselt:

1) paragrahvi 2 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.07.2007, lk 1–23) artikli 2 punktis aa” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18–63) artikli 2 lõike 2 punktis d”;

2) paragrahvi 2 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklites 30, 31, 33 ja 35” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.06.2018, lk 1–92) III lisas”;

3) paragrahvi 2 lõikes 4 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 250, 18.09.2008, lk 1–84), artiklites 26–29” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 II lisa IV osas”;

4) paragrahvi 3 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 19” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 II lisa IV osas sätestatud tootmisnõuetele ja artikli 16 lõike 3 kohaselt sätestatud”;

5) paragrahvi 3 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 23 punkti 4” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 30 lõike 5”;

6) paragrahvi 5 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 1 lõike 2 teises lõigus nimetatud” tekstiosaga „metsloomade küttemise ja kalapüügi tulemusena saadud”;

7) paragrahvi 5 lõikes 5 asendatakse tekstiosa „komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 66” tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 artikli 39 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusakti”.

§ 5. Maaeluministri 8. märtsi 2019. a määruse nr 23 „Mahepõllumajanduse registri põhimäärus” muutmine

Maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrust nr 23 „Mahepõllumajanduse registri põhimäärus” muudetakse järgmiselt:

1) määruse tekstis asendatakse tekstiosa „Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet” sõnaga „Põllumajandus- ja Toiduamet” vastavas käändes;

2) paragrahvi 1 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna “kohta” sõnadega “või ettevõtte kohta, millest on teavitatud mahepõllumajanduse seaduse § 4² kohaselt.”;

3) paragrahvi 8 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) mahepõllumajanduse seaduse § 4² nimetatud teade väikeses koguses pakendamata mahepõllumajanduslike toodete müügi alustamise või selle lõpetamise kohta ning teatele lisatud dokumendid;”;

4) paragrahvi 9 lõike 1 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registrisse kantavate andmete esitaja on Põllumajandus- ja Toiduamet.”;

5) paragrahvi 9 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 15 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Isiku ettevõtte tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise, selle kehtivusaja lõppemise või isiku mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemise lõpetamise korral tunnistatakse registriandmed selle isiku ja tema ettevõtte kohta kehtetuks.

(2) Registri volitatud töötleja tunnistab asjakohased registriandmed kehtetuks viie tööpäeva jooksul registri volitatud töötlejale isiku ettevõtte tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse, selle kehtivusaja lõppemise või isiku mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemise lõpetamise kohta andmete esitamisest arvates.”;

7) paragrahvi 16 lõike 1 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Isiku ettevõtte tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistamise, selle kehtivusaja lõppemise või isiku mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemise lõpetamise tõttu kehtetuks tunnistatud registriandmed arhiveeritakse viivitamata pärast asjakohaste registriandmete kehtetuks tunnistamist.”.

§ 6. Maaeluministri 08. märtsi 2019 määruse nr 22 „Sordiregistri põhimäärus” muutmine

Maaeluministri 8. märtsi 2019 määrust nr 22 „Sordiregistri põhimäärus” muudetakse järgmiselt:

1) paragrahvi 7 lõike 1 punkt 16 sõnastatakse järgmiselt:

„16) sordi tehnilise küsimustiku kohased andmed või heterogeense materjali toimiku andmed;”

2) paragrahvi 7 lõiget 1 täiendatakse punktiga 21¹ järgmises sõnastuses:

„21¹) heterogeense materjali seemne ja paljundusmaterjali andmed;”

3) paragrahvi 7 lõike 1 punkt 22 sõnastatakse järgmiselt:

„22) sordi kasutusomadusi ja –valdkonda kirjeldavad andmed;”

4) paragrahvi 8 lõike 1 punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:

„2) sordi tehniline küsimustik või heterogeense materjali toimik;”

§ 7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2021. a.